

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Allmänna byrån, rättsserviceenheten, Rk1a

Beslutande

Minister
Wille Valve

Föredragande

Chefsjurist
Sören Silverström

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 244

Ansökan om åländsk hembygdsrätt.

ÅLR 2015/8168

521Rk1a

Landskapsregeringen *beviljar* sökanden hembygdsrätt.

Bakgrund

Sökanden är finsk medborgare. Sökandens modersmål är svenska.

Enligt utdrag ur befolkningsdatasystemet har sökanden haft en stadigvarande adress i landskapet från födseln i april 1979 till 10.1.1980, 2.7.1982 – 4.8.1991, 1.8.1998 – 30.11.1998, 15.6.2005 – 9.5.2006. Sökanden har stadigvarande adress i landskapet sedan 11.4.2012.

Sökanden har haft hembygdsrätt.

Motivering

Enligt 7 § självstyrelselagen (1991:71) för Åland ska hembygdsrätt, om inte vägande skäl föranleder avslag, på ansökan beviljas finska medborgare som

- 1) har flyttat in till landskapet och
- 2) utan avbrott har haft sitt egentliga bo och hemvist i landskapet under minst fem års tid och som
- 3) har tillfredsställande kunskaper i svenska.

Sökanden uppfyller villkor enligt punkt 1 och 3. Eftersom pågående bosättningsperiod underskrider fem år uppfylls inte villkor enligt punkt 2 och hembygdsrätt kan inte beviljas med stöd av 7 § självstyrelselagen.

Enligt 2 § landskapslagen om åländsk hembygdsrätt kan hembygdsrätt beviljas efter kortare bosättningsperiod än fem år på grund av

- a) tidigare innehav av hembygdsrätt,
- b) att sökandens föräldrar eller en av dem har eller tidigare haft hembygdsrätt eller

- c) tidigare stadigvarande bosättning i landskapet som varat längre tid än fem år.

Ansökan uppfyller åtminstone villkor enligt punkt a) och c). Enligt landskapsregeringens praxis har hembygdsrätt beviljats efter tre års bosättning om någon av grunderna enligt 2 § landskapslagen om åländsk hembygdsrätt är uppfyllda. Med beaktande av detta anser landskapsregeringen att hembygdsrätt kan beviljas.

Tillämpade lagrum

7 § självstyrelselagen (1991:71) för Åland

2 § landskapslagen (1993:2) om åländsk hembygdsrätt

Nr 245

Ansökan om jordförvärvstillstånd gällande fastigheten

Solstrand RNr 2:43 i Skinnarböle i Geta kommun.

ÅLR 2015/8102

522 Rk1a

Landskapsregeringen *beviljar* sökanden jordförvärvstillstånd gällande fastigheten Solstrand RNr 2:43 i Skinnarböle i Geta kommun.

Bakgrund

Sökanden ansöker om tillstånd att äga och besitta fastigheten Solstrand RNr 2:43 i Skinnarböle i Geta kommun (65-413-2-43). Fastigheten är 3 730 m² stor och den är obebyggd. Markområdet gränsar enligt ansökan till vassbevuxen tillandning och strandlinjens längd är ca 50 meter. Andelar i samfällda jord- eller vattenområden ingår inte.

Avsikten med förvärvet är fritidsbruk. Sökanden är inte bosatt i landskapet. Sökanden är född i landskapet och flyttade ut ur landskapet vid ca 25 års ålder. Sökanden har haft hembygdsrätt. Sökanden har tidigare ägt fast egendom i landskapet men sökanden avyttrade den 26 juni 2015 Karlsbo lägenhet RNr 3:37 i Bamböle by (60-401-3-37). Den fastigheten är 2 150 m² stor.

Kommunens utlåtande

Geta kommunstyrelse har gett utlåtande den 7 september 2015. Kommunstyrelsen såg utifrån lokala förutsättningar och aspekter inga hinder mot ansökans beviljande och förordade att tillstånd beviljas.

Motivering

Enligt 4 § 2 mom. 1 punkten landskapsförordningen om jordförvärvstillstånd ska tillstånd beviljas, om det inte finns särskilda motstånd, när följande förutsättningar är uppfyllda:

- 1) Sökanden är född på Åland och har bott här till ungefär 12 års ålder. Alternativt har sökanden bott i landskapet Åland så länge att den aktiva, medvetna uppväxten infallit medan sökanden bott i landskapet.
- 2) Markområdet och sökandens tidigare markinnehav på Åland understiger totalt 4 000 m².
- 3) Marken är inte ett attraktivt eller känsligt strandområde.

Ansökan uppfyller villkor enligt punkt 1 och 2. Landskapsregeringen har ansett att ett strandområde inte har varit attraktivt eller känsligt i t.ex. beslut av den 25 juni 2009 (498 K12, dnr K12/08/5/537). I det fallet hade området en ca 70 meter lång strandlinje och det ingick andelar i samfällda. Med beaktande av denna tidigare tillståndspraxis anser landskapsregeringen att även villkor enligt punkt 3 är uppfyllt.

Med hänsyn till det ovan anförda ska jordförvärvstillstånd beviljas.

Tillämpade lagrum

12 § landskapslag (2003:68) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd
4 § 1 punkten landskapsförordning (2003:70) om jordförvärvstillstånd

Nr 246

Ansökan om näringsrätt från Försäkringsaktiebolaget

Alandia (0145065-2).

ÅLR 2015/7588

523 Rk1a

Landskapsregeringen *konstaterar* att sökanden är berättigad att utöva näring i landskapet med stöd av 4 § 4 mom. självstyrelselag (1952:5) för Åland och 73 § 2 mom. självstyrelselag (1991:71) för Åland.

Detta beslut ersätter tidigare beslut från 3.7.2015, 373 Rk1a.

Bakgrund

Sökandebolaget ansökte tidigare om näringsrätt. I beslut från den 3 juli 2015 beviljades sökanden tillfällig näringsrätt men ansökan om permanent näringsrätt avlogs. Därefter har sökanden framfört att bolaget grundades redan 1938 och att bolaget med stöd av övergångsbestämmelser i 3 § 3 mom. landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland (ÅFS 11/1957) och 15 § landskapslag om rätt att utöva näring (ÅFS 47/1996) inte behöver söka tillstånd.

Landskapsregeringen har i sin tidigare beslutspraxis behandlat sökandens ansökningar om näringsrätt och beviljat tillstånd att utöva näring (t.ex. 5.9.1995, dnr Ka3-35-95-97; 5.12.2008, dnr K12/08/5/503 och 13.1.2015, ÅLR 2014/10051). I samband med dessa ärenden verkar det inte ha skett en medveten prövning av sökandens förhållande till de övergångsbestämmelser som medför att tidigare än 1952 grundade juridiska personer inte är tillståndspliktiga. Frågan om tillämpningen av dessa bestämmelser har uppstått efter landskapsregeringens beslut från den 3 juli 2015.

Motivering

Landskapsregeringen konstaterar att inskränkningarna i rätten att inom landskapet driva näring infördes genom den andra självstyrelselagen, dvs. självstyrelselag (1952:5) för Åland. Enligt 4 § 4 mom. var enskild person, sammanslutning och stiftelse, som vid lagens ikraftträdande i landskapet drev näring, berättigade att även framdeles utöva sådan.

I 73 § 2 mom. självstyrelselag (1991:71) för Åland infördes en motsvarande övergångsbestämmelse. Enligt bestämmelsen har enskilda personer, bolag, andelslag, föreningar, andra

sammanslutningar och stiftelser, som när lagen träder i kraft utövar näring i landskapet med stöd av stadgandena i den äldre lagen rätt att även framdeles utöva näring enligt den äldre lagen.

En särskild fråga är om övergångsbestämmelserna ska tolkas så att bolag som är grundade före 1952 aldrig kan bli tillståndspliktiga enligt den senare antagna näringslagstiftningen. Enligt en alternativ tolkning är sådana bolag undantagna tillståndsplikt enbart för den specifika typ av näring som utövades före 1952. Landskapsregeringen anser att 4 § 4 mom. självstyrelselag (1952:5) för Åland hänvisar till sådan specifik näring som utövades före 1952 vilket även lagens förarbeten stöder (jfr GrUB 36/1950, s.4). Detta innebär att en utvidgning av sökandens huvudsakliga verksamhet till områden som inte var aktuella före 1952 föranleder tillståndsplikt.

Då det beaktas att sökandens huvudsakliga näringsverksamhet är och har varit försäkringsrörelse anser landskapsregeringen att 4 § 4 mom. självstyrelselag (1952:5) för Åland och 73 § 2 mom. självstyrelselag (1991:71) för Åland är tillämpliga.

Tillämpade lagrum

4 § 4 mom. självstyrelselag (1952:5) för Åland

73 § 2 mom. självstyrelselag (1991:71) för Åland.

Nr 247

Komplettering av utlåtande till Högsta förvaltningsdomstolen.

ÅLR 2015/7588

524 Rk1a

Landskapsregeringen beslöt komplettera utlåtande till Högsta förvaltningsdomstolen enligt **bilaga 1**.

Bilaga 1
 Högsta förvaltningsdomstolen
 PB 180
 00131 HELSINGFORS

 Hänvisning
 Dnr 2523/3/15

 Kontaktperson
 Sören Silverström

 Ärende
BEGÄRAN OM KOMPLETTERING
Besvärande

Försäkringsaktiebolaget Alandia, FO-nummer 0145065-2.

Överklagat beslut

Ålands landskapsregerings beslut 3.7.2015, dnr ÅLR 2015/7588, 373 Rk1a.

Tidigare behandling hos högsta förvaltningsdomstolen

Sökanden har överklagat landskapsregeringens beslut från den 3 juli 2015. Landskapsregeringen lämnade den 31 augusti 2015 ett yttrande till domstolen gällande sökandens besvär. Sökanden har lämnat in en komplettering till domstolen som landskapsregeringen har getts möjlighet att bemöta. Kompletteringen gäller grunderna för de besvärssyrkanden som sökanden tidigare har lämnat in till domstolen.

Kompletterande grunder för sökandens besvärssyrkanden

Sökanden hänvisar till att sökanden grundades den 19 april 1938 med namnet Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag. Sökanden har senare, den 1 januari 2015, bytt namn till Försäkringsaktiebolaget Alandia. Sökanden hänvisar till att det inte fanns någon lagstiftning som ställde krav på att en viss andel av bolagets styrelse skulle inneha åländsk hembygdsrätt eller ha varit bosatt i landskapet Åland minst fem år.

Sökanden hänvisar därefter till övergångsbestämmelser i tidigare näringslagstiftning i landskapet, främst 3 § 3 mom. landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland (ÅFS 11/1957). Enligt denna bestämmelse var enskild person, sammanslutning och stiftelse, som den 1 januari 1952 i landskapet idkade näring, berättigade att även framdeles utöva sådan. Sökanden hänvisar till 15 § landskapslag om rätt att utöva näring (ÅFS 47/1996) och att denna övergångsbestämmelse medför att sökanden har rätt att i dagsläget idka näring i landskapet, dvs. sökanden har bibehållit sin rätt att idka näring i enlighet med det som gällde före den 1 januari 1952.

Landskapsregeringens bemötande

Landskapsregeringen konstaterar att inskränkningarna i rätten att inom

landskapet driva näring infördes genom den andra självstyrelselagen, dvs. självstyrelselag för Åland (FFS 670/1951). Rätten att inom landskapet driva näring, för vars utövande enligt lag erfordras anmälan eller tillstånd, gjordes föremål för tillståndsplikt enligt 4 § självstyrelselag för Åland (FFS 670/1951). Enligt 4 § 3 mom. gällde denna tillståndsplikt inte de juridiska personer som uppfyllde de i bestämmelsen angivna kraven. Därtill angav 4 § 4 mom. att enskild person, sammanslutning och stiftelse, som vid lagens ikraftträdande i landskapet drev näring, var berättigade att även framdeles utöva sådan.

Den andra självstyrelselagen trädde i kraft den 1 januari 1952. I 3 § 3 mom. landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland (ÅFS 11/1957) infördes en hänvisning till övergångsbestämmelsen i den andra självstyrelselagen. I 73 § 2 mom. självstyrelselag för Åland (FFS 1144/1991) infördes en motsvarande övergångsbestämmelse. Enligt bestämmelsen har enskilda personer, bolag, andelslag, föreningar, andra sammanslutningar och stiftelser, som när lagen träder i kraft utövar näring i landskapet med stöd av stadgandena i den äldre lagen rätt att även framdeles utöva näring enligt den äldre lagen. En övergångsbestämmelse för juridiska personer infördes även i 15 § landskapslag om rätt att utöva näring (ÅFS 47/1996) som upphävde den tidigare landskapslagen.

Landskapsregeringen har i sin tidigare beslutspraxis behandlat sökandens ansökningar om näringsrätt och beviljat tillstånd att utöva näring (t.ex. 5.9.1995, dnr Ka3-35-95-97; 5.12.2008, dnr K12/08/5/503 och 13.1.2015, ÅLR 2014/10051). I samband med dessa ärenden verkar det inte ha skett en medveten prövning av sökandens förhållande till de ovan nämnda övergångsbestämmelserna. Frågan om tillämpningen av dessa bestämmelser har uppstått efter landskapsregerings beslut från den 3 juli 2015.

En särskild fråga är om övergångsbestämmelserna ska tolkas så att bolag som är grundade före 1952 aldrig kan bli tillståndspliktiga enligt den senare antagna näringslagstiftningen. En alternativ tolkning är att sådana bolag är undantagna tillståndsplikt enbart för den specifika typ av näring som utövades före 1952. Landskapsregeringen anser att 4 § 4 mom. självstyrelselag (1952:5) för Åland enbart hänvisar till sådan specifik näring som utövades före 1952 vilket även lagens förarbeten stöder (jfr GrUB 36/1950, s.4). Detta innebär att en utvidgning av sökandens huvudsakliga verksamhet till verksamhetsområden som inte var aktuella före 1952 föranleder tillstånd.

Landskapsregeringen har i beslut av den 29 september 2015 ansett att sökandens huvudsakliga näringsverksamhet är och har varit försäkringsrörelse. Därför har landskapsregeringen tillämpat 4 § 4 mom. självstyrelselag (1952:5) för Åland och 73 § 2 mom. självstyrelselag (1991:71) för Åland på sökandebolaget. Med anledning av detta har Ålands landskapsregerings beslut från den 3 juli 2015, som är föremål för besvär, rättats. Landskapsregeringens beslut bifogas.

Minister Wille Valve

Chefsjurist Sören Silverström